

**KANCELARIA
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 8 października 2020 r.

BADK.DPK.133.133.2020

P10-89/20	Data wpływu petycji 4 sierpnia 2020 r. (uzupełniona 27 sierpnia 2020 r.)
	Data sporządzenia informacji o petycji 8 października 2020 r.

KODEKS WYBROCZY

TEMAT

PROTESTY WYBORCZE

WNOSZĄCY PETYCJE: petycja indywidualna.

Osoba fizyczna.

PRZEDMIOT PETYCJI:

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy, w celu wprowadzenia nowej zasady wnoszenia protestów wyborczych.

UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:

Autor petycji postuluje dodanie do ustawy art. 241a. dla wprowadzenia nowej formuły wnoszenia protestów, poprzez zbieranie ich za pośrednictwem dedykowanego systemu komputerowego, metodą ankietową oraz przez wywiad osobisty, telefoniczny, internetowy wykonywany przez pracowników urzędu gminy lub miasta, radę sołecką, radę dzielnicy, radę osiedla, członków komisji wyborczej lub osoby upoważnione na podstawie odrębnych porozumień. Propozycja zakłada również wydłużenie terminu zbierania protestów do 14 dni od daty ogłoszenia wyników wyborów przez Państwową Komisję Wyborczą.

Autor uzasadniając postulat zauważa, że w wielu miejscowościach urzędy pocztowe są czynne w ograniczonych godzinach lub nie ma możliwości komunikacyjnych dotarcia do nich w ustalonej porze. Zatem przedstawiona propozycja stworzy możliwość skorzystania z prawa do wniesienia protestu większej liczbie wyborców.

Wnioskowana zmiana ma dotyczyć wyborów parlamentarnych, do Parlamentu Europejskiego i prezydenckich. Autor podkreśla, że propozycja skierowana jest do osób, które chciałyby wnieść protest, ale są wykluczone elektronicznie, są starsze, obarczone ograniczeniami zdrowotnymi, pozbawione możliwości komunikacyjnych w dotarciu do oddziału pocztowego.

STAN PRAWNY:

Ustawa z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1319) w dziale III, rozdział 10 stanowi, że protest wyborczy może być wniesiony z powodu:

– dopuszczenia się przestępstwa przeciwko wyborom, określonego w rozdziale XXXI Kodeksu karnego, mającego wpływ na przebieg głosowania, ustalenie wyników głosowania lub wyników wyborów lub

– naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

Wyborca ma prawo do wniesienia protestu w powodu dopuszczenia przestępstwa przeciwko wyborom lub naruszenia przez organ wyborczy przepisów kodeksu dotyczących

głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów) jeżeli w dniu wyborów jego nazwisko było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania.

W przypadku wyborów na posła, senatora, posła do Parlamentu Europejskiego, radnego lub wójta wyborca, prawo do wniesienia protestu ma wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania na obszarze danego okręgu wyborczego.

W odniesieniu do wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej protest ma prawo wnieść wyborca, którego nazwisko w dniu wyborów było umieszczone w spisie wyborców w jednym z obwodów głosowania.

Prawo wniesienia protestu przysługuje również przewodniczącemu właściwej komisji wyborczej i pełnomocnikowi wyborczemu.

Zgodnie z art. 241 w zw. z art. 258 i art. 336 ustawy protest przeciwko ważności wyborów do Sejmu, Senatu, Parlamentu Europejskiego wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego w terminie 7 dni od dnia ogłoszenia wyników wyborów przez Państwową Komisję Wyborczą w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej oraz odpowiednio właściwemu terytorialnie konsulowi lub kapitanowi statku dla wyborców przebywających za granicą lub na polskim statku morskim.

Protest przeciwko wyborowi Prezydenta Rzeczypospolitej wnosi się nie później niż w ciągu 14 dni od dnia podania wyników wyborów, pozostałe zasady ogólne są wspólne (art. 321).

W treści protestu należy sformułować zarzuty oraz przedstawić lub wskazać dowody, a także przedstawić uzasadnienie przytoczonych faktów czy przestępstwo przeciwko wyborom lub naruszenie przepisów kodeksu miało wpływ na wynik wyborów. Uczestnikami postępowania są: wnoszący protest, przewodniczący właściwej komisji wyborczej albo jego zastępca i Prokurator Generalny (art. 242).

Sąd Najwyższy pozostawia bez dalszego biegu protest wniesiony przez osobę do tego nieuprawnioną lub niespełniającą warunków określonych w art. 241. Niedopuszczalne jest również przywrócenie terminu do wniesienia protestu.

INFORMACJE DODATKOWE:

Czaplicki K. W., Dauter B., Jaworski S.J., Kisielewicz A., Rymarz F., Zbieranek J., Kodeks wyborczy. Komentarz. WKP, 2018.

Protest, będący rodzajem pisma procesowego, wnosi się na piśmie do Sądu Najwyższego, a więc bez pośrednictwa jakiegokolwiek urzędu lub organu państwowego

czy organu wyborczego. Protest może być złożony (doręczony) w siedzibie Sądu Najwyższego lub przesłany w formie przesyłki nadanej w polskiej placówce pocztowej operatora wyznaczonego. Operatorem pocztowy zobowiązany do świadczenia usług, na mocy przepisów ustawy Prawo pocztowe, wyznaczonym w drodze konkursu, decyzją Prezesa Komunikacji Elektronicznej na lata 2016-2025 jest Poczta Polska S.A. Oddanie protestu w terminie, w placówce pocztowej tego operatora jest równoznaczne z wniesieniem go do Sądu Najwyższego.

Z treści art. 321 § 1, w której ustalono pisemną formę wniesienia protestu, wynika, że niemożliwe jest wniesienie go w innej formie, czyli np. w postaci elektronicznej.

W orzecznictwie wskazuje się, że „Jednoznaczne wprowadzenie wymogu pisemności wyłącza możliwość stosowania art. 125 § 2 k.p.c., z którego wynika, że tylko gdy przepis szczególny tak stanowi, pisma procesowe wnosi się na urzędowych formularzach lub na informatycznych nośnikach danych albo za pośrednictwem środków komunikacji elektronicznej” (postanowienie SN z 15.07.2010 r., III SW 87/10, OSNP 2011/3–4, poz. 53; orzeczenie to jest częściowo nieaktualne w zakresie, w jakim odnosi się do form innych niż pisemna wnoszenia pism procesowych).

Wyborca przebywający za granicą lub na polskim statku morskim składa protest na ręce konsula lub kapitana statku w terminie określonym w art. 321. Do protestu wyborca musi dołączyć zawiadomienie o ustanowieniu swojego pełnomocnika zamieszkałego w kraju albo, co najmniej, ustanowić pełnomocnika zamieszkałego w kraju do doręczeń pism procesowych adresowanych do składającego protest.

OPRACOWAŁA

Joanna Baranowska

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz